

COINCIDENT AMB EL 6È CENTENARI DEL NAIXEMENT DE JAUME HUGUET, L'HISTORIADOR JOAN PAPELL APORTA NOVES DADES SOBRE EL PRIMER MATRIMONI I L'ETAPA DEL PINTOR EN TERRES VALENCIANES I ARAGONESES, QUE PODEN ACLARIR ALGUNS DUBTES SOBRE L'AUTORIA D'ALGUNES DE LES SEVES OBRES.

Jaume Huguet, noves dades biogràfiques

JOAN PAPELL TARDIU. Acadèmic i historiador

JAUME HUGUET (1412 - 1492)

Logotip commemoratiu del 600 aniversari del naixement de Jaume Huguet, realitzat per Jesús Moreno, alumne de l'Institut Jaume Huguet de Valls.

A la pàgina següent, *L'Anunciació* Retaula de Vallmoll (99 x 77,5 cm) Museu Diocesà de Tarragona

Fotografia: Joan Farré / © Museu Diocesà de Tarragona

Jaume Huguet, a criteri dels professors J. Gudiol i J. Ainaud de Lasarte, ha estat un dels pintors catalans més importants de la pintura gòtica quatrecentista mundial. Va néixer a Valls l'any 1412, probablement a finals del mes de gener. Era fill del pare Antoni Huguet. No sabem el nom de la mare, perquè d'ella no en queda cap constància en la documentació de l'època que avui dia es conserva als diferents arxius catalans. La mare de Jaume Huguet devia morir l'any 1414, com a conseqüència de la pesta que es va declarar per la Pasqua de Resurrecció, que aquell any es va escaure el dia 8 d'abril, i que va patir tot el Camp de Tarragona. Deixava dos fills: Jaume, de dos anys i escaig, i Antoni, nadó d'un anyet, més o menys. El pare, pareire de llana de professió, va gaudir de certa importància i prestigi dins l'estament social vallenc. Va arribar a ocupar el càrrec de conseller al Consell General de la vila, o almenys va gaudir del suport de deu veïns que el van tenir en consideració quan el van elegir perquè els representés, car l'elecció es feia aleshores per denes. La família Huguet tenia el seu domicili a la plaça de les Quarteres o del Blat.

Antoni Huguet va sobreviure a la seva esposa cinc anys. Va passar a millor vida a finals del mes de juliol de 1419. Com hem dit suara, del seu matrimoni havien nascut dos fills: Jaume, el primer, el gener de 1412, i Antoni, el segon, el març de 1413. Ambdós, amb set i sis anys, respectivament, van quedar, també, orfes de pare. Van quedar sota la tutela del seu oncle patern, Pere Huguet, pintor, oficial del mestre Mateu Ortoneda, de Tarragona, i de Pere Pedrol, familiar matern, possiblement el germà de la mare, i van viure durant uns anys a Valls, a casa del familiar Pere Pedrol. Jaume Huguet, l'any 1424, amb dotze anys d'edat, va anar a viure a Tarragona, a casa del seu oncle Pere, per aprendre l'ofici de pintor

al taller de Mateu Ortoneda, on treballava l'oncle, mentre que el seu germà va seguir a Valls, sota la tutela de Joan Huguet, pareire de panys, cosí seu en segon grau. Antoni va seguir la carrera eclesiàstica i va ser ordenat prevere l'any 1438, el dissabte de la Tèmpora de Primavera, que aquell any s'esqueia el 29 de març.

Oncle i nebot van viure a Tarragona fins a la tardor de 1434 i, a finals de setembre, es van traslladar a Barcelona. Aquest canvi de domicili potser venia motivat per la mort de Mateu Ortoneda, tal vegada ocorreguda l'any anterior, ja que, a partir de 1433, l'activitat d'aquest mestre és interrompuda per una inesperada desaparició. De l'activitat de Pere Huguet a la ciutat comtal se'n té constància, però no del nebot Jaume, que encara és menor d'edat i, per tant, no figura en cap document per no tenir capacitat jurídica.

L'any 1438 el germà petit, Antoni, és ordenat sacerdot, i arriba en aquesta data a la majoria d'edat. Jaume l'havia assolit l'any anterior, el 1437. Tanmateix, a partir de 1438 i fins a l'any 1448, la historiografia tradicional perd tot el rastre de Jaume Huguet a Catalunya. Tot i ser major d'edat, amb capacitat jurídica per establir-se pel seu compte, no es coneix cap obra feta per ell a Barcelona, lloc on hom suposa que devia viure i lloc on el seu oncle continua treballant i apareixent en la documentació. Prestigiosos autors i estudiosos de l'obra i la vida de Jaume Huguet (Gudiol, Joan Ainaud de Lasarte, Rosa Alcoy), sense afirmar-ho del tot, s'aventuren a suposar que durant aquests anys vivia i treballava en terres aragoneses, on el català Dalmau de Mur, fill de Cervera, que regia l'arquebisbat de Saragossa després de deu anys al front de la metropolitana de Tarragona, s'havia erigit en mecenes de molts

JAUME HUGUET

A la pàgina següent:
La Mare de Déu de Vallmoll
Retaula de Vallmoll
(213 x 160 cm)
MNAC - Barcelona.

Fotografia:
© MNAC - Museu
Nacional d'Art de
Catalunya, Barcelona.
Fotògrafs: Calveras/
Mérida/Sagristà

EL RETAULE DE VALLMOLL de Jaume Huguet (1450)

Es tracta d'una de les primeres obres de Jaume Huguet realitzada per a l'església de Santa Maria de Vallmoll. S'ha atribuït a l'etapa tarragonina del pintor, anterior a 1448. L'obra va ser realitzada amb la tècnica de tremp d'ou amb relleus d'estuc i daurat amb pa d'or sobre taula.

De l'antic retaule gòtic només en resten la taula de l'Anunciació que es troba al Museu Diocesà de Tarragona; la taula central, que representa la Mare de Déu amb el Nen, és coneguda com la Mare de Déu de Vallmoll i actualment es conserva al MNAC, Museu Nacional d'Art de Catalunya.

Una tercera taula coneguda com a Plany sobre el Cos de Crist (73 x 158 cm) que es conserva al Museu del Louvre de París, també podria procedir del retaule de Vallmoll.

pintors catalans de l'escola tarragonina, els quals van deixar ben patent la seva vàlua de pintors en moltes localitats de l'Aragó.

Una anotació feta al *Llibre dels Ordenats*, conservat a l'Arxiu Diocesà de Barcelona, esmenta que un fill del pintor Jaume Huguet, de nom Jaume, igual que el pare, va rebre el subdiaconat l'any 1468. Tenia, en aquell moment, vint-i-dos anys. L'aparició sobtada d'aquest fill ens va fer pensar que devia ser fruit d'un matrimoni celebrat amb anterioritat al que va contraure amb la barcelonina Joana Baruta, que es va desposar amb Jaume Huguet l'any 1454, i del qual sols va néixer una filla, Eulàlia. Aquest fill, en el moment de rebre el subdiaconat, com hem dit, tenia vint-i-dos anys i, per tant, havia d'haver nascut l'any 1446, i no precisament a Barcelona, car Jaume Huguet, pintor, va arribar a aquesta ciutat l'any 1448. Caldria preguntar-nos: on havia nascut?, qui era la seva mare? I també: d'on venia Jaume Huguet quan va arribar a Barcelona, l'any 1448? Desvetllar aquestes incògnites és desxifrar el misteri dels deu anys foscos de l'existència de Jaume Huguet. Hom ho ha pogut fer.

Gràcies a Josep Ferrer Puerto, un jove estudiant d'Història de la Universitat de València (ara suposem que ja és tot un llicenciat), la investigació ens va portar a la ciutat de València. A l'Arxiu del Patriarca, s'hi troba el protocol notarial de Domènec Català de l'any 1447-1448, on consta que el pintor Jaume Huguet vivia i residia a Vilafermosa del Riu, població, avui de Castelló de la Plana, que, en temps de Jaume Huguet, pertanyia a la diòcesi de Sogorb i a la jurisdicció del castell de Daroca. Jaume havia contret matrimoni amb una jove anomenada Gila, a principis de la dècada de 1440, entre 1440 i 1442. D'aquesta unió matrimonial havien nascut dos fills: Sanç, entre els anys 1443-1444, i Jaume, cap a l'any 1446. Gila va morir abans de 1448. Aquest va ésser el motiu pel qual Jaume va abandonar Vilafermosa del Riu i va retornar a Barcelona. Amb ell va viatjar el seu fill petit, Jaume, que seria ordenat sotsdiaca l'any 1468. Del fill gran, Sanç, no en sabem res; és molt probable que es quedés a la població de Vilafermosa del Riu vivint amb els seus avis materns, després de la marxa del seu pare, car els cognoms Huguet van figurar molts anys després als llibres sacramentals de la parròquia de Vilafermosa del Riu, com hom ha pogut veure i constatar.

Per tant, quan alguns investigadors de la vida i obra de Jaume Huguet el suposen treballant en terres aragoneses no van gaire desencaminats ja que el

nostre personatge resideix a la partió entre l'actual província de Castelló i la de Terol.

L'any 1448, com hem dit, Jaume va retornar a Barcelona. Es va establir al carrer de Regomir, potser a la casa-obrador del seu oncle Pere, que encara residia a la ciutat comtal. Aviat va ingressar en la Confraria de Sant Esteve dels Freners de Barcelona, de la que també en formaven part els pintors. La seva equanimitat i ponderació en els judicis va fer que fos reconegut com a home de seny i de concòrdia, arribant a ocupar importants càrrecs en la direcció de la confraria i el de prohoms en cap més d'una vegada.

Pel seu taller passaren aprenents de tot arreu: de Narbona, de Perpinyà, de Girona, de Santa Coloma de Queralt, d'Alforja i de Barcelona. L'any 1454, sis anys després de la seva arribada, va casar amb Joana Baruta, veïna del seu taller del carrer Regomir de Barcelona. D'aquest matrimoni, va néixer Eulàlia Huguet Baruta, que, passats els anys, es va casar amb Gabriel Estanyol. Aquesta fou l'única descendència d'aquest segon matrimoni.

Desconeixem quina és la seva creació artística del període de temps que va viure a Vilafermosa del Riu. A l'església d'aquesta població s'hi poden veure retaules quatrecentistes gòtics restaurats, els quals ben bé podrien ser de Jaume Huguet, però sí que es coneix, en canvi, la seva obra una vegada establert a Barcelona, des de l'any 1448 fins a la seva mort. Podem considerar dues etapes o fases, que alguns estudiosos de l'art qualifiquen de fases de plenitud. La primera cal situar-la entre 1450 i 1460. Creacions seves són: el retaule de *Sant Miquel* dels revenedors, fet per l'església del Pi; el frontal de la *Flagel·lació* per a la capella dels sabaters, a la catedral de Barcelona, avui al Museu del Louvre; el retaule de *Sant Antoni Abat*; el retaule de *Sant Vicenç* de Sarrià, i el retaule de *Sant Abdó* i *Sant Senén*. La segona cal fixar-la entre 1461 i 1468. Les realitzacions més importants d'aquesta etapa haurien de ser: el *Retaule del conestable*; el retaule de *Sant Bernardí* i *l'àngel custodi* per als esparters i vidriers, a la catedral de Barcelona; el retaule de *Sant Esteve* de la confraria dels freners; el retaule de la *Mare de Déu* per a Sant Pere de Vilamajor; el retaule de *Sant Agustí*, i el de *Sant Bernardí*, aquest darrer de l'any 1468, any en què es dona per acabada la seva etapa creativa plena.

Jaume Huguet va morir a Barcelona, l'any 1492, als vuitanta anys d'edat. ■

